

Blekinge Tekniska Högskola

Institutionen för Arbetsvetenskap och Medieteknik

Kandidatarbete i Medieteknik

Handledare och examinator: Kerstin Gustavsson

Datum för processexamination: 2003-06-02

Datum för offentlig examination: 2003-06-05

Jakob Persson

mt00jpe@student.bth.se - jakob.persson@iname.com

Folkrörelser och nätverk - sociala, informativa och tekniska

Slutreflektion för processexamination

Kandidatarbete, examination i två delar: processexamination och offentlig examination.

Förord

Att utveckla en webbplats och en webbcommunity åt Nätverket Vileda har varit en spännande och utmanande uppgift. Jag vill tacka Nätverket Vileda och Inger Paulsson för tillhandahållande av hjälp och information under arbetets gång. Jag vill också tacka min handledare Kerstin Gustavsson för värdefull feedback.

Abstract

Det här projektet omfattar utvecklingen och designen av en webbplats och en webbcommunity för organisationen Nätverket Vileda samt implementationen av ett content management system för att underhålla webbplatsen. Jag reflekterar också kring Nätverket Vileda och nätverket som ett socialt fenomen men även som en kommunikationskanal för organisationer och hur detta har förändrats och utvecklats genom de senaste hundra åren.

This project covers the development and design of a website, with a content management system for site maintenance, and a web community for the Vileda Network organization. It also includes my thoughts and ideas on Vileda Network as a voluntary association and the role of the network, both as a social phenomenon but also as a channel for communication and how it has changed and evolved throughout the past century.

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Abstract.....	3
Innehållsförteckning	4
1. Introduktion.....	5
2. Projektplan.....	7
Mål	7
Metod	7
Egen projektplan.....	7
Mål.....	7
Om Nätverket Vileda	8
Syfte.....	9
Metod.....	10
Tidsplan	10
Risker	11
Examination.....	11
3. Arbetets fortlöpande.....	12
4. Essä - folkrörelser och nätverk	17
Bakgrund.....	17
Folkrörelsen.....	17
Nätverkstanken och folkrörelser.....	17
Folkrörelserna idag.....	18
Nya medier – nya möjligheter.....	19
5. Diskussion.....	22
6. Slutsatser.....	25
Källförteckning.....	27
Ordlista	28
Appendix A	29
Appendix B	33
Appendix C	34

1. Introduktion

Man kan fråga sig hur Internet egentligen uppstod. Ja, de flesta av oss på medieteknikprogrammet känner till den tekniska historien, hur militära nätverk blev universitetsnätverk som sedan blev det civila nätverk som vi idag kallar Internet, men det finns fler aspekter värda att ägna en stunds uppmärksamhet.

För ska sanningen fram så handlar Internets framgång främst om personligt engagemang.

De studenter personer som skrev den första programvaran och skapade protokollen för newsgroups och det chattnätverk som kallas IRC var inte anställda. De gjorde det eftersom de hade en vision, en idé, som de brann för och ville förverkliga.

Man kan med all rätt kalla Internets framväxt för en folkrörelse men mer än så, en vilja att skapa ett demokratiskt forum, att knyta kontakter med andra och att byta åsikter fritt. Mycket av detta är värderingar som genomsyrar folkrörelserna i Sverige. Folkrörelser som växte fram under 1700- och 1800-talet och som lever än idag även om många av de äldre folkrörelserna inte frodas på samma sätt som de gjorde en gång i tiden.

Av denna anledning känns det intressant och spännande för mig att få möjlighet att utveckla en webbplats och en digital mötesplats för en växande svensk folkrörelse i ett försök att få dessa två världar att mötas. De har så mycket gemensamt och detta är ett försök att brygga den klyfta som finns eftersom ett nätverk av organisationer, som Vileda, inlemmar många av de idéer och vision som hystes av de första pionjärerna vid skapandet av Internet.

Jag kommer att utveckla dels en webbplats, en informationsresurs för föreningen och paraplyorganisationen Vileda och dess medlemsorganisationer men även försöka skapa ett fungerade digitalt forum. Jag säger försöka eftersom jag kan enbart tillhandahålla den tekniska lösningen, själva kommunikationen och utbytande av åsikter och kunskap är något som inte kan dikteras utan måste ske spontant, något jag inte hyser några tvivel om att så kommer ske.

Helheten är större än summan av dessa delar. Detta är en grundidé i Internet såväl som inom nätverkstanken, en idé som funnits bland folkrörelserna sedan deras barndom för över hundra år sedan. Internet som medium lämpar sig ovanligt väl för nätverksarbete, men ser man på folkrörelser och Internet i ett historiskt perspektiv ser man en medelålders organisation och ett tonårigt fenomen. Ålderskillnaderna är uppenbara.

Hur har folkrörelser använt sig av medier i förfluten och modern tid? Det är en frågeställning jag ska försöka utreda inom ramen för den essä som även ryms inom

mitt kandidatarbete. Det är medieteknik i dess tillämpning, i dess nyttjande i ett historisk och samhällsmässigt sammanhang.

Jag tror att detta är viktigt, inte bara i den historiska kontexten men även för att hjälpa oss förstå var samtid. En tid då folkrörelser och folkligt engagemang växer och antar nya oväntade proportioner. De internationella solidaritets- och fredsörelserna som är politisk obundna och samlar folk från alla kulturer och partier visar på att folkrörelserna tid är långt ifrån förbi. Ett tecken på att personligt engagemang fortfarande existerar och att nätverkstanken fortfarande lever ett mycket gott liv.

2. Projektplan

Mål

- tillämpa kunskaper och färdigheter i projekthantering av externa projekt i en produktion inom ämnet medieteknik
- kritiskt kunna reflektera på projekt- och produktionsprocesser i grupp inom gestaltande och tekniska projekt.
- projektet ska ha en kunskapsutvecklande karaktär inom ämnet medieteknik
- finna och kritiskt värdera relevanta informations- och kunskapsstrukturer

Metod

Till varje projekt ska knytas en intern handledare. Under kursen kommer regelbundna avstämningar av idéarbete och resultat att vara centrala. Initiativet ska komma från projektgrupperna. Avstämningarna ska utgå från projektgruppens projektplan och veckorapporter.

Kursen kommer att kompletteras med relevanta föreläsningar och seminarier. Kandidatarbetet presenteras och diskuteras vid ett examensmöte, där externa intressenter bör medverka.

Egen projektplan

Projektplan för examensarbete i medieteknik för Jakob Persson.

Mål

- Att utveckla en webbplats och en digital mötesplats ("community") för föreningen Vileda. Webbplatsen och den digital mötesplatsen skall omfatta:
 - Nyheter
 - Material: Om Vileda – mål, ståndpunkter, medlemmar, org, historia
 - Medlemsblankett
 - Viledaprotokoll
 - Viledanytt
 - Aktuellt t ex mässa, utbildningar
 - Arbetsgrupper
 - Medlemsorganisationer, presentationer av dessa, kan administreras av medlemsorganisationerna själva
- Vidare till: **Digital mötesplats/community**
 - Profiler/hemsidor
 - Diskussion
 - Omröstningar
- Vidare till: **Resurscentrum**
 - Beskrivning av Resurscentrum
 - Vad vi erbjuder – katalog

- Gymnasieprojektet
 - DUNK – metod och program
 - SPUNK – metod och program
 - Verksamheten 2002
 - Presentation av Ledningsgruppen
 - protokoll
 - Info om olika droger
 - Frågor och svar (skicka in frågor och få svar)
- Lära mig om hur medieteknik har tillämpats och idag tillämpas av Sveriges folkrörelser, se detta i ett sammanhang som är relevant för mig som medietekniker och Vileda som organisation. Detta kommer att presenteras i form av en essä.
Essän ska ses som ett komplement, ett sammanhangsbeskrivande tillägg till själva arbeten och inte som en uppsats i sig själv.
- Arbetet sker inom området webbutveckling, webbt teknik och webbdesign men även historia.
- Jag har för avsikt att lära mig mer och skaffa mig erfarenheter kring den här typen av arbete, både inom detta område men även i arbetet med tredje part.
- Jag har för avsikt att genom arbetes gång skaffa nya kunskaper och erfarenheter, dels genom praktiskt arbete men även genom studier. De medier som kommer att användas som informationskällor är främst böcker, tidskrifter men även då informationen är relevant och pålitlig också webbplatser.

Mina främsta informationskällor kommer att vara litteratur, då teknisk litteratur om webbutveckling och historiska skildringar och böcker om Sveriges folkrörelser och media. Jag kommer ev. också att basera delar av essän på intervjuer, om tillfälle till detta ges.

De användartester som ev. kommer att göras kommer att följa standardiserade metoder och för detta ändamål kommer referenslitteratur att användas som huvudsaklig informationskälla.

Om Nätverket Vileda

Nätverket Vileda är en paraplyorganisation för organisationer som arbetar förebyggande och med att informera om missbruk av såväl narkotika som alkohol. Nätverket Vileda beskriver sig sin verksamhet så här:

Vileda vill ta tillvara och samordna alla goda krafter i arbetet mot en ökad droganvändning och en liberalare attityd till narkotika. Initiativet kom ursprungligen från RFHL (Riksförbundet för hjälp åt läkemedelsmissbrukare)

FMN (Föräldrarföreningen mot narkotika) Föreningen Enhörningen i Sundsvall (Förening för nyktra missbrukare) samt Samverkansgruppen mot narkotika, där polis , tull, socialtjänst och kriminalvård ingår.

Vår svenska narkotikapolitik har varit framgångsrik och jämfört med övriga Europa så har Sverige än så länge ganska små problem med droganvändning. Men även här ökar den.

Andelen ungdomar i grundskolan som prövat narkotika har fördubblats under senaste åren och även andra undersökningar, t.ex den värnpliktsundersökning som görs årligen visar samma tendens.

Vi har fått en ny trend liknande den på 70-talet, men IT-samhället gör att den får effektivare genomslag. Samtidigt har vi fått en ungdomsarbetslöshet som var okänd på 70-talet.

VILEDAs anser att narkotikan aldrig får bli accepterad i vårt samhälle

VILEDAs tror inte att myndigheter kan lösa problemet ensamma utan tror på en stark folkrörelse

VILEDAs vill värna om vår svenska restriktiva drogpolitik och motarbetar alla ideer på att legalisera narkotika-användningen

VILEDAs vill arbeta för alkohol-och drogfria alternativ både för ungdomar och vuxna

VILEDAs vill hjälpa till att minska skador orsakade av alkohol och droganvändning.

Syfte

Jag önskar delvis öka mina kunskaper inom webbutveckling men även lära mig mer kring hur folkrörelser har utvecklats och hur de brukar medier och medieteknik idag jämfört med för hundra år sedan i syfte att lära mig mer om Sveriges folkrörelsers historia och att bredda min syn på medieteknik och dess tillämpning i ett historiskt perspektiv.

Detta främst i syfte att tillämpa medieteknik och Internet i ett nätverkssammanhang men även bredda mina kunskaper om webbt teknik i en tillämpning och ett sammanhang. Att skraddarsy en teknisk lösning för ett bestämt ändamål och att betrakta den i ett perspektiv annat än enbart det nutida är ett av målen.

Ett annat syfte jag har är att få bidra med något, en liten möjlighet att sprida viktig information och att skapa debatt kring något jag anser vara ett mycket viktigt ämne, nämligen droger och den allt mer liberala attityden till droger, både bland unga men även politiker.

Metod

Arbete sker i samarbete med föreningen Vileda. Dels genom telefon och e-post men även genom möten.

Användarvänlighet

Webbplatsen ska utformas för högsta möjliga användarvänlighet. För att uppnå detta kommer flera prototyper att produceras och sedan testas i omgångar. Ett antal testpersoner kommer att utses, sedan kommer användarinteraktionen att dokumenteras. Dels genom anteckningar men ev. också med video. Dessa analyseras sedan för att skapa en förståelse för hur användarna interagerar med och uppfattar webbplatsen.

Tillgänglighet

Webbplatsens tillgänglighet är både tekniskt och formmässigt relevant. Webbhotellet ansvarar för den tekniska tillgängligheten, jag ansvarar för den formmässiga och tekniskt stabilitet, d v s användargränssnitt och användarvänlighet.

Essän

Medieteknik ur ett historiskt perspektiv ett behandlas i form av en essä. För detta ändamål avser jag att läsa om Sveriges folkrörelser för att bredda min kunskap och förståelse av dessa och den tid då många av dem uppstod.

Jag kommer att koncentrera mig på några av de största och äldsta folkrörelserna, exempelvis nykterhetsrörelsen, som även idag arbetar nära med Vileda.

Nära samarbete med uppdragsgivare

Webbplatsen och den digitala mötesplatsen kommer att utformas i dialog med uppdragsgivaren. Vi kommer att bolla idéer och förslag flitigt för att nyttja våra kunskaper och erfarenheter maximalt och för att åstadkomma ett resultat som uppdragsgivaren är nöjd med och som fungerar som en långsiktig lösning.

Tidsplan

Vecka 9 till 22.

Vecka	Vad som händer
9	Planering
10	Planering
11	Planering
12	Planering
13	Planering
14	Godkännande av spec.
15	Arbete inleds: webbplats
16	

17	
18	Arbete inleds: community
19	
20	
21	Testning och kvalitetskontroll samt åtgärdande av problem och fel.
22	Presentation/examination

Handledning ges varje tisdag kl 14.00 om inte annat beslutats.

Risker

Kommunikationsproblem: Eftersom avstånden är stora och den mesta kommunikationen sker via telefon kan det lätt bli missförstånd.

Men det finns även en risk uppstår p g a skillnader i kunskaper. Kunden är i detta fall inte särskilt orienterad inom området och mycket måste förklaras och diskuteras igenom.

Lösning: Sätta till mer tid för möten med kund.

Tidsproblem: Oväntade problem resulterar i att tidsbudgeten spräcks.

Lösning: Budgettid för oväntade problem.

Tekniska problem: Får problem med webbhotell och tillgång till utvecklingsmiljö.

Lösning: Ha flera olika alternativa webbhotell och service providers att välja mellan ifall problem uppstår.

Examination

- Webbplats demonstreras och tas i bruk. Essä presenteras.
 - Planera och diskutera budget med Vileda. Kostnader som finns är kostnader för resor mm.
 - Samarbete med kund, i detta fall Vileda, diskutera och utveckla idéer.
 - Knytande av kontakter genom arbete med Vileda och dess närliggande organisationer.
 - Kvalitet och användarvänlighet kommer att utformas i samarbete med Vileda. Användarvänlighet och hög tillgänglighet kommer att prioriteras högst.
 - I detta fall finns få kommersiella exploateringskrafter som begränsar min kreativitet och min mål genom utbildningen.

3. Arbetets fortlöpande

Vecka 9 tog jag kontakt med Inger Paulsson och Vileda denna vecka för att diskutera möjligheten att utveckla en webbplats och digital mötesplats för dem. De verkade mycket intresserade. Webbplatsen skall dels omfatta en ren informationskälla om Vileda och dess medlemsorganisationer men även en community där ämnen kan diskuteras och åsikter och tankar kan utbytas.

Jag mötte Vileda på fredagen för att diskutera webbplatsen. Jag presenterade de idéer jag hade angående arbetet. De flesta verkade försiktigt positiva men jag blev även tvungen att hantera en hel del kritik och motarbetande personer. Någon jag snabbt la märke till var hur folk har en tendens att gräva ner sig i petitesseer, såsom webbhotell mm, saker som kan lösas senare och som inte är vidare relevanta i sammanhanget.

Vi hade träffats för att diskutera webbplatsens syfte, innehåll och struktur samt målgrupp men de närvarande började genast hänga upp sig på tekniska detaljer. Särskilt kostnaden för webbhotell och hur man skulle göra med domännamn, frågor som för tillfället kunde vänta.

På grund av detta tvingades jag ofta till onödiga argumentationer för och emot, något som stal mycket tid och tröttade ut många av oss. Kanske hade det varit klokare att ha en dagordning att gå efter. Det kan vara en sak att lägga på minnet till nästa gång.

Jag har en helt annan syn på detta än vad de flesta i Vileda har, andra erfarenheter, övervägande positiva och jag tror att det ligger mycket i att försöka informera bättre. Jag var informativ under mötet, mycket kritik var befogad, och det erkände jag även om det kanske lades för mycket vikt på kritiken. Många risker och potentiella problem överdrevs.

Jag är säker på att detta är situation som jag kommer att stöta på längre fram i mitt arbetsliv och att detta är en viktig erfarenhet för att kunna tackla den bra.

Vecka 10 var en semestervecka, var i fjällen och åkte skidor. Har under veckans gång skrivit spec, projektplan och planering för Vileda:s webbplats inför det möte som vi planerat in på söndag denna vecka. Jag kommer att veta mer exakt då.

På söndagen inför vecka 11 träffade jag Inger Paulsson igen och vi gick över den struktur som Vileda önskade ha. Vi diskuterade även den funktionalitet som vi tidigare talat om och hur det kunde lösas, rent administrationsmässigt. I detta fall har jag tur eftersom det finns folk som är mycket intresserade av att driva webbplatsen, moderera inlägg på forum och sköta uppdateringar.

Inger Paulsson var mycket intresserad av just community-delen och möjlighet att ha diskussion online och möjligheten att utbyta åsikter men även utbyta information inom Vileda och mellan dess medlemsorganisationer.

Under vecka 12 började jag att arbeta med layouten för webbplatsen och planering samt gjort sistahandsjusteringar av projektplanen. Layout och design kommer att utformas så att webbplatsen blir så lättanvänd och lättåtkomlig som möjligt. Tillsammans med Vileda har jag tagit fram en struktur, denna används som grund för planering av utvecklingen webbplatsen. Planeringen som jag har arbetat med kommer jag att skicka till Vileda nästa vecka för feedback.

Planen, som är själva stommen har jag arbetat på och kommer att vara klar för granskning av Vileda nästa vecka. Jag önskar jag hade kunnat göra mer denna vecka, och arbetet hade underlättats av att ha kunden men lättillgänglig men jag tror att slutresultatet blir bra ändå.

Veckan därpå slipade jag på planering och skickade Vileda kolla på den. Jag fick OK på planeringen, de verkade mycket nöjda, det enda som kommit fram är några små önskemål om ändringar av den struktur vi tagit fram. Jag arbetade med att skriva om delar av projektplan och planering, lagt till och skissat vidare på design och layout.

Webbplatsen, kommer, som tidigare sagts, att bestå av två delar: webbplats och community. Det är viktigt att på ett logiskt sätt dela upp dessa för att förenkla för användaren och vi har nu kommit överens om en struktur som känns lättanvänd och logisk. Hur bra det fungerar får vi se när jag fått OK på planering och projektplan samt själva prototypen blivit klar.

Under vecka 14 fick jag i stort sett OK på projektplan och planeringen blev klar. Arbetet inleddes i slutet av veckan. Första steget kommer att bli att visa upp skisserna för kund och sedan börja utveckla prototyper.

Jag har under veckorna skissat och funderat på olika designmässiga, strukturella och tekniska lösning. Det som gäller nu är att få ut dessa idéer ur skallen och ut på papperet. Första steget kommer att bli att skapa en prototyp, det arbetet inleds nästa vecka. Ett steg i det kommer att vara att skapa ett förslag på design och layout. Vi har en ganska bra uppfattning om hur detta bör se ut och jag tror inte att det kommer att bli några problem att komma överens om detta.

Något som vi haft lite debatter om har varit logotyp. Viledas nuvarande logotyp är inte lämpad att användas på webben eller som logotyp eller över huvudtaget. Men vi har nått en kompromiss. Vi har bestämt att använda bilden, som är en målning, på webbplatsen förstasida, sedan kan användaren klicka sig vidare till sajten där man använder en mer stiliserad logotyp, även denna med en cykel.

Vad gäller symboliken hos cykeln vet jag inte om jag förstår alltihop så väl som jag önskade. Men det är en välkänd symbol och bör därför behållas av rent praktiska anledningar.

Under vecka 15 blev projektplanen klart är nu så gott som klar och spikad.

Jag började arbeta med prototypen som kommer att slutföras före påsk för att låta kund kika på den. Möte ordnas strax efter påsk för diskussion.

Layouten är så gott som klar, jag har gjort förbättringar samt kollat efter litteratur om den tekniska delen av arbetet och script samt kod som jag kan använda.

Det är nu vecka 16 och jag har börjat göra research kring essän. Enligt Peter Giger borde jag tala med dem på Karlshamns bibliotek så det blir mitt uppdrag nästa vecka.

Layouten är så gott som klar, jag behöver bara ett godkännande nu så ordnar jag en prototyp. Jag kommer antagligen att flyga upp under vecka 18 för att snacka med Vileda igen.

Eftersom det är påskhelg så har jag varit borta under veckan, kommer att mejla efter påskens slut. Hoppas få ett snabbt svar.

Vecka 17 var produktiv, jag hade delvis ordnat fram litteratur som jag ska arbeta med men även fått iväg en prototyp till kund (på torsdagen). Det är måndag när jag skriver detta och har ännu inte fått något svar.

Jag var nere på biblioteket i Karlshamn och lånade vad de hade som verkade relevant. Det verkar svårt att få tag i litteratur om folkrörelser och media men det finns gott om böcker om folkrörelserna själva och deras historia och utveckling.

Den nya designen, i blått och orange-rött föddes på torsdagen i vecka 18, att skapa själva designen i Fireworks tog bara någon timme, sedan var det bara att exportera de slices jag gjort och bygga ihop det hela i Dreamweaver med lager och tabeller, ett arbete jag gjort många gånger tidigare. Ren rutin med andra ord.

Designen var då alltså klar. Men innehåll, och underhåll av detta?

Från början hade jag för avsikt att utveckla ett enkelt CMS (content management system) som Nätverket Vileda kunde sköta själva men jag hittade något mycket bättre. Under lördagen kollade jag runt efter lite olika script, för att kolla på och återanvända delar av deras kod. Jag hittade då TYPO3, ett hyperavancerat CMS som stöder avancerad funktionalitet och flera användare med möjlighet att styra rättigheter i detalj. Trots dess funktionalitet är stora delar av TYPO relativt lättanvända och man kommer ganska långt bara genom att prova själv. TYPO3 är

även licensierat under GPL (GNU General Public License) och är därmed fritt att använda.

Vecka 19 gick främst åt att lära mig TYPO3. Bara själva introduktionsavsnittet i dokumentationen upptar 120 sidor! Det tog flera dagar av läsande av manualer och experimenterande innan jag fick ordning på det. Jag har nu en hygglig uppfattning om hur det fungerar och även lyckats anpassa designen jag gjorde till TYPO3-format. Den är nu konverterad till en sk template och innehållet är helt dynamiskt och kan ändras från administreringsgränssnittet.

Jag har dock genom att återanvända exempelkod lyckas få templatens att fungera. Jag ska också lägga in e-postformulär och en sökfunktion på sidan, det lär bli under nästa vecka eller veckan därpå.

På torsdagen träffade jag Inger från Nätverket Vileda i Ronneby för att bolla lite idéer. Vi var överens om allting om jag minns rätt. Vi bestämde också tid för ett möte med Nätverket Vileda på tisdag nästföljande vecka då jag kommer att träffa kunden för att få godkänt på beställningen av webbhotell och domännamn. Måndagen tänkte jag ägna åt att utbilda de som ska använda TYPO3.

De första dagarna vecka 20 var jag i Sundsvall och träffade kunden, demonstrerade TYPO3 och hade ett möte om webbplatsen. Utbildningen gick ganska bra, TYPO3 är kraftfullt men det tar ett tag att vänja sig vid det om man är helt ny. Jag förklarade också de grundläggande funktionerna i forumsystemet phpBB. Elevernas koncentration var inte den allra bästa, det var lite frustrerande att försöka lära ut men tanken var att förklara tillräckligt mycket för att de ska försöka själva.

Jag ombads också att skriva lathundar på systemet som de kunde ha som referensmaterial ifall de glömde bort något. Jag har lovat att göra det men det har låg prioritet, det får bli i slutet av juni. Jag ska dock försöka skriva ihop åtminstone en innan redovisningen av kandidatarbetet.

Under resten av vecka 20 har jag jobbat med webbplats och forum och byggt ut funktionaliteten, bättrat på saker, finslipat inställningar. Jag är ganska van vid att arbeta med TYPO3 nu även om jag är långt ifrån något proffs. Jag har skaffat mig en bra uppfattning om hur det hela hänger samman.

Alla e-postformulär fungerar som de ska liksom sökfunktionen och nyheter. Jag övervägde att lägga in en avancerad indexerad sökmotor men bestämde mig för att skrota idén eftersom den enkla sökmotorn täcker deras behov galant.

Jag har också skrivit en lathund på hur man lägger in nyheter, det ska bli några flera sådana på andra funktioner. Jag har bett dem skicka en lista på sådant de behöver ha lathundar på.

Ett problem är att det finns översättningar till många av de funktioner som jag lagt till så mycket är alltså på engelska. Jag ska försöka ordna detta snart, men det får bli i samma veva som jag ordnar de återstående lathundarna.

Vi har nu en fullt fungerande webbplats, med avancerad funktionalitet och ett mycket kraftfullt forum till det. Inte nog med att systemet är avancerat, det är också mycket lätt att sköta. Det som återstår nu är att Nätverket Vileda lägger in information och material så att jag får något att visa upp under presentationen.

Jag hoppas att Nätverket Vileda får mycket nytta av detta, dels för information men också för att förenkla nätverksarbetet genom användandet av forumet och webbplatsen.

4. Essä - folkrörelser och nätverk

Bakgrund

Utöver att utveckla en webbplats och skapa ett webbaserat forum för Nätverket Vileda har jag också valt att intressera mig för hur dessa förhåller sig i ett historiskt perspektiv då Nätverket Vileda gärna vill betrakta sig som en folkrörelse. En fråga jag intresserade mig för var hur folkrörelserna spred information och organiserade deras arbete med tanke på att även om de flesta kunde läsa så var inte dagsaktuell media såsom tidningar lika utbrett som det är idag.

Nyckeln till detta är begreppet nätverksarbete, en term som genom åren ändrat betydelse och som från början betydde mycket mer än att bara dela erfarenheter och kompetens mellan organisationer och personer.

Folkrörelsen

En folkrörelse bör agera på en nationell nivå men skall också ha en lokal förankring för att kunna kallas folkrörelse, resonerar Hilding Johansson i sin bok *Folkrörelserna i Sverige*³ (se källförteckning). Anledningen till detta är det krävs en lokal förankring för att engagera medlemmar, involvera dem i arbetet inom rörelsen och delta i dess beslutsprocesser. Detta är naturligt då många folkrörelser formades kring ett gemensamt intresse och kring en gemensam miljö och arbetsplats. Dessa knutpunkter i tillvaron samt nätverksidén var mycket viktiga för rekryteringen av medlemmar och formandet av den lokala såväl som riksomfattande organisationer.

De flesta folkrörelser har rötter i den tid de föddes och många av de ideal de eftersträvar kanske inte känns så aktuella idag som de gjorde en gång i tiden. Detta är ett resultat av samhällsutvecklingen men också ett resultat av hur de uppstod. Många rörelser var djupt rotade i den miljö och de samhällsskikt där de fann medlemmar. Rörelserna hittade medlemmar genom att nå ut genom de sociala nätverk som redan existerade genom att folk tog med sig sina idéer till de lokala mötesplatserna som fanns såsom dagligvarubutiker, arbetsplatser och andra platser där människor möttes och utbytte åsikter. Dessa forum och dessa sociala nätverk var också avgörande för spridandet av information inom organisationen på en lokal nivå.

Nätverkstanken och folkrörelser

Idag vill många anamma nätverkstanken för att dela kunskaper och kompetenser, ett rent kunskapsmässigt symbiotisk förhållande med andra ord. Det som skiljer detta strävande från hur grundandet av många rörelser skedde är en omstrukturering av samhället som skett under de hundra år som gått.

Många av de nätverk som existerade var av huvudsaklig karaktär och berodde mycket på den skiktning och sammanhållning som fanns inom många grupper i samhället. Nätverket knöt samman folk med liknande livssituationer, livsstilar och

intressen. Det var lätt för rörelser och organisationer att sprida information om sig själva och finna medlemmar eftersom vägarna för kommunikationen redan fanns etablerade. Detta berodde på samhällets kollektiva struktur som man kan spåra tillbaka till stenålder då jakt- och samlarsamhällen byggde kring gruppen, många är starka, ensam är svag. Men även de jordbrukarsamhällen som sedan uppstod hade stark sammanhållning, man levde ändå väldigt utsatt, ofta beroende av vädrets och naturens makter. Det var självklart att dela med sig av mat såväl som tjänster och utrustning eftersom man visst inte när man kunde behöva en gentjänst. Rörelser som vädjat till sammanhållning och solidaritet, såsom arbetarrörelsen, har ofta funnit mycket starkt stöd i glesbygden, kanske främst för att deras värderingar bygger på saker som varit självklara för människorna som levt och verkat i dessa delar av Sverige i flera tusen år.

Folkrörelserna idag

Allt eftersom man har fått det bättre ställt, mycket tack vare de solidaritetsrörelser som uppstod strax före och efter det förra sekelskiftet, har inställningen till engagemang inom rörelser ändras. Mattias Hartmann och Felix Nolte skriver i deras bok *Morgondagens demokrati*² (se källförteckning):

”Sedan efterkrigstiden har människor gått mot mer individuella värderingar på bekostnad av de kollektiva. Allt fler förväntar sig att de ska få ut något personligen av sitt engagemang, sina pengar eller den tid som de investerar. Man behöver dock inte dra slutsatsen att denna utveckling är enbart negativ eller rent egoistisk, den personliga nyttan kan mycket väl ha osjälviska förtecken. Medborgarnas engagemang kan idag vara mer brinnande än tidigare, men det är sällan ovillkorligt. Fler och fler, inte minst unga människor, ställer sig frågan vad de kan få ut av sitt engagemang.”

Denna attitydförändring syns också i hur dessa rörelser förändras. Politiska partier och stora rörelser tappar medlemmar medan rörelser och organisationer som fokuserar på sakfrågor vinner medlemmar och stöd. Exempel på sådana organisationer är *Attac* och *fredsrörelsen*, den senare som vunnit mycket sympatier under det senaste Irakkriget.

Attitydförändringen har också inneburit att rörelserna har tvingats förändra det sätt på vilket de engagerar och involverar människor. Den här förändringen har inte bara påverkat hur folk väljer att delta men den är också resultatet av vårt moderna samhälle och dess fokus på individen. Vi har fått råd att vara individer, kollektivet är inte längre livsavgörande på samma sätt som förut, det spelar ingen större ekonomisk roll även om den sociala rollen fortfarande är viktig. Samtidigt som begreppet individualism har raffinerats och utökats har medierna och informationsflödet förändrats och ökat enormt. Många av de sociala nätverken har försvunnit, men även återuppstått i en annan form. De få ställen där man antagligen fortfarande kan se sociala nätverk av det slag som var så vanliga för hundra år sedan är i mindre samhällen i glesbygd. I städerna har mycket av detta försvunnit i införandet av den svenska medelklassen. Sociala och ekonomiska

grupperingar finns, men inte på samma uttalade sätt som förr. Går man och handlar i livsmedelsbutiken kommer man att både träffa höginkomsttagare och låginkomsttagare. De skiktningar och den skarpa gränsdragning som fanns förr i tiden har slitits bort genom införandet av den moderna välfärdsstaten.

Nya medier – nya möjligheter

Medan de sociala nätverken som byggde på samhällsgrupperingar och skiktningar har försvunnit, och därmed också många nätverk, har nya informationskanaler uppstått. Till exempel kan en organisation idag, utan större medel, nå ut till många genom media men det betyder inte att den på detta sätt får större genomslagskraft än vad den skulle ha haft för hundra år sedan. Konkurrensen om en plats i etern och i folks medvetanden är hårdare än någonsin tidigare.

Reklambranschen vet till exempel att personliga rekommendationer är det starkaste säljargumentet. Om din granne är mycket nöjd med sin bil och berättar för dig hur nöjd han är och hur bra den fungerar är sannolikheten stor att du köper en bil av samma märke.

Vår värdering av en persons omdöme står i direkt relation till hur väl vi känner personen. En okänd reklamans påstående i TV-reklamen är inte värt mycket. Så fort vi vet att det vi ser är reklam och visas i syfte att påverka oss aktiverar vi vårt mentala filter och vår attityd till det vi ser blir genast mycket mer skeptisk.

Just av denna anledning kan inte TV-reklam, tidningar och annan media konkurrera med de informations- och kommunikationskanaler som existerar inom alla sociala nätverk. Detta vet företagen, varför annars skulle de vara så intresserade av att kartlägga hur du använder din mobiltelefon? Vem du ringer och när du gör det.

Man kan se hur kommersiella krafter försöker nyttja modern teknik för att kunna använda sig av gamla metoder för att sprida information, kunskaper och kommunicera. Det är egentligen inte särskilt konstigt då allt mer kommunikationsteknik blir nätverksbaserad.

Den första formen av informationsutbyte, förutom rent tal då, var skrift och skrivna meddelanden. Med hjälp av posten kan du relativt enkelt skicka ett meddelande riktat till en person eller ett företag. Telefonen, som möjliggjorde realtidskommunikation var nästa avgörande form av teknikbaserat informationsutbyte. Internets framväxt kom sedan under början och mitten av 90-talet och den stora boomen skedde 1996.

All den här tekniken, främst då telefoner och Internet, som möjliggör snabb och direkt kommunikation, har lett till medias explosionsartade framväxt men också lett till vårt allt mer anonyma samhälle. Idag väljer folk hellre att skicka ett e-postmeddelande istället för att tala med någon personligen. I vår strävan att öka effektiviteten minskar vi mängden sociala kontakter och försöker göra allt så opersonligt som möjligt i tron att det sparar tid. De sociala nätverk som funnits försöker vi radera eller åtminstone begränsa deras omfattning.

Internet är som bekant ett nätverk, och fungerar enligt nätverkets principer. Människorna som skapade Internet var en grupp hängivna visionärer och att kalla deras arbetsform för nätverksarbete är nog inte att avvika alltför långt ifrån sanningen. På grund av dess uppbyggnad förutsätter Internet existensen av sociala och intressebaserade nätverk. Det finns ingen lista över alla webbplatser, utan för att en webbplats ska kunna vara känd måste andra webbplatser länka till den och därför tog det inte lång tid innan så kallade ”webrings” uppstod. Webbringar är listor över webbplatsen inom ett särskilt område eller kring ett särskilt ämne. Internets distribuerade karaktär förutsätter att alla slags referenser till dokument och resurser bygger på att de är kända. Av denna anledning är det ganska tacksamt att använda Internet för att sprida information inom en rörelse som bygger på ett nätverk. Olika personer kan ansvara för olika delar av ett nätverk av webbplatser och resurser som länkar till varandra.

Själva idén att använda sig av kända referenser och kontakter för att sprida och skaffa sig information är gammal som gatan och dagens teknik gör det möjligt att nyttja detta på helt nya sätt. Det existerar flera nätverk parallellt på Internet och vi använder flera nätverk dagligen. Det är egentligen inte så konstigt att det finns så mycket programvara för att kommunicera med vänner och bekanta, så kallade kompisprogram eller ”instant messengers”. Genom att lägga upp dina kontakter på ditt konto så har du genast definierat ditt nätverk av kontakter. Företaget som tillhandahåller tjänsten har på detta sätt tillgång till flera hundra tusen, om inte miljoner, olika sociala nätverk. Genom att sedan ta reda på vad du har för intressen, kanske genom att diskret fråga efter dem när du fyller i din profil, kan företaget använda sig av redan existerande nätverk för att sprida riktad information och reklam.

Man kan fråga sig varför en vanlig rörelse inte kan använda Internet på samma sätt. Ja, det går alldeles utmärkt. Det finns en mängd olika programvaror för att kommunicera och dela dokument i nätverk. Man kan även använda sig av gamla (sett i relation till Internets ålder) väl beprövade metoder såsom e-postlistor för att dela information.

Det här nätverksbaserade sättet att dela information på är dock inte något som enbart brukas av renodlade folkrörelser utan även av nyare mindre organisationer som fokuserar på sakfrågor. Organisationer såsom Attac och fredsrörelsen använder Internet som sina huvudsakliga kommunikationskanaler. Framst för att det är billigt och effektivt och för att man med enkla och billiga medel når rätt personer med information.

Ska man hårdra saken så är även Nätverket Vileda en liknande organisation och inte en folkrörelse i ordets egentliga betydelse utan en paraplyorganisation, som har folkrörelser som medlemmar (nykterhetsrörelsen), och som fokuserar på ett antal frågor. Samtidigt är man progressiv och arbetar för förändring men man arbetar aktivt inom ett begränsat geografiskt område (Västernorrland). Det är en sådan organisation som kan dra mycket nytta av att använda Internet för att dela och sprida information internt men även med dess medlemsorganisationer.

Hur man ska tolka och använda Internets roll som ett nätverksbaserat medium är något som dagligen förändras men jag tror inte att Internet någonsin kan ersätta vikten av ett socialt nätverk. Den effektiva kommunikationskanal som ett nätverk kan utgöra är i stor utsträckning beroende på dess sociala värde. I dagens allt mer anonymiserade samhälle får de sociala nätverken en allt större betydelse.

Vad Internet kan bidra med är effektiv nätverksbaserad kommunikation som inte är beroende av geografiska avstånd. Man kan enkelt utbyta information och åsikter oavsett var man befinner sig. Jag har själv arbetat med att skapa ett stort digitalt forum, en s.k. "community", med flera hundra användare och många av oss har skaffat oss vänner för livet på detta sätt, genom kontakter vi fått genom ett nätverksbaserat medium.

Jag tror också att Internet kan underlätta för personer som är nyfikna på en organisations verksamhet. En webbplats eller ett digitalt forum kan lätt samla de åsikter och frågor som finns på dagordningen inom organisationen för tillfället och åskådliggöra dessa för människor som saknar band till organisationen.

5. Diskussion

Utvecklandet av en webbplats för Nätverket Vileda var en uppgift som ställde krav på att jag tillämpade mycket av de kunskaper och färdigheter jag skaffat mig under åren på medieteknik. Jag tänker under diskussionen tar upp varje enskild aspekt av arbetet utifrån de mål jag satte upp i projektplanen nämligen:

- Webbplats demonstreras och tas i bruk. Essä presenteras.
 - Planera och diskutera budget med Vileda. Kostnader som finns är kostnader för resor mm.
 - Samarbete med kund, i detta fall Vileda, diskutera och utveckla idéer.
 - Knytande av kontakter genom arbete med Vileda och dess närliggande organisationer.
 - Kvalitet och användarvänlighet kommer att utformas i samarbete med Vileda. Användarvänlighet och hög tillgänglighet kommer att prioriteras högst.
 - I detta fall finns få kommersiella exploateringskrafter som begränsar min kreativitet och mina mål genom utbildningen.

Kostnadsfrågan var inte särskilt stor. Jag har lyckats hitta ett mycket billigt webbhotell och övriga kostnader som var har varit för resor, ett resultat av att jag har arbetat på distans, något som fungerat mycket bra.

Jag har vi två tillfällen träffat Vileda och vid flera tillfällen träffat min kontaktperson, Inger Paulsson. Mötena har varit givande även om jag vid ett antal tillfällen har haft svårt att få gehör för mina idéer och att de inblandade parterna inte varit fullt så fokuserade på uppgiften som jag.

Egentligen har själva arbetet inte varit ett grupparbete, till största delen har jag arbetat själv och på egen hand. Det arbete som gjorts i grupp har mest varit planeringsarbetet och det har skett under ett antal tillfällen. En del diskussioner har också gjorts på telefon. Under grupparbetet har jag sett ett intressant fenomen framträda, något jag tolkat i de termer *Granér*¹ (se källförteckning) nämner. Jag har fått intrycket att Nätverket Vileda är en organisation som dels styrs av instrumentella syften, de får bidrag för att göra ett arbete men jag tror att själva sammanhållningen inom organisation inte är baserad på det instrumentella syftet utan på ett flertal dolda, av dem många rent sociala. Det stämmer väl in med min tes att ett nätverk för kommunikation, måste för att fungera bra, också ha en social funktion.

Nätverket Viledas dolda gruppsyften märkte jag under det sista mötet med dem när de uttryckte en vilja av att ha styrgruppsmöten för att bestämma vilket material som ska läggas upp på webbplatsen. Personligen anser jag att det är att överdriva, jag tror att man måste kunna delegera arbetet till redaktionen (de personer som fått till uppgift att lägga upp och hålla material på webbplatsen aktuellt) för att det ska kunna fungera effektivt. Men detta är nog inte uttryck för kontrollbehov utan det är bra anledning att träffas och umgås. Om man samtidigt kan få viktigt arbete utträttat så är detta en bonus.

Jag har under detta arbete agerat som utomstående konsult, alltså en slags ämnesspecialist och jag har bidragit med de kunskaper jag har inom detta område och dessa ligger främst inom ämnet webbutveckling och webbdesign. Den webbplats som producerats har producerats med användarvänlighet och användbarhet i fokus (se appendix C). När man talar om detta så menar man oftast att användaren, alltså besökaren, ska ha lätt att ta sig runt på webbplatsen och hitta den information han eller hon är intresserad av. I det här fallet är detta dubbelriktat. Eftersom Nätverket Vileda själva inte har varit med och utvecklat webbplatsen och inte har de kunskaper som krävs för att underhålla en webbplats var jag tvungen att hitta en lösning som medgav användarvänlighet åt båda hållen. Om webbplatsen är för svår att uppdatera och hålla aktuell kommer materialet snart att bli ointressant för besökarna därför krävs det att webbplatsen är lätt för Nätverket Vileda att underhålla och bygga ut. För att lösa detta har jag byggt webbplatsen kring ett *content management system* kallat TYPO3. Detta system är mycket skalbart och gör det möjligt för Nätverket Vileda själv att underhålla webbplatsen, ja till och med utöka den om de skulle vilja. Men TYPO3 kan man lätt lägga till nya sidor och nytt material men några få musklick. Det stödjer även olika språk och det finns för tillfället två versioner av webbplatsens som ligger parallellt, en svensk- och en engelskspråkig och båda kan ändras och uppdateras från administrationssidorna.

Som bekant ger funktionalitet och tekniska finesser avkall på användarvänligheten och bara sidhantering i TYPO3 tar ett tag att lära sig. Jag har och kommer därför att utöver den engelskspråkiga dokumentation som finns på TYPO3 också skriva ett antal lathundar för de arbetsuppgifter som Nätverket Vileda kommer att utföra mest. (exempel på sådan lathund finns i appendix A). Dessa skriver jag inte minst för att Nätverket Viledas redaktion enkelt ska kunna kolla upp något om de är osäkra på hur en viss uppgift utförs men också för att nya redaktionsmedlemmar snabbt ska kunna lära sig hur webbplatsen sköts utan att behöva personlig hjälp. Utöver dessa lathundar har jag även gett Nätverket Vileda en CD-ROM-skiva med olika distributioner av CMS:et samt all dokumentation de kan behöva. Detta kan behövas den dag någon annan tar över webbplatsen och behöver skaffa sig en uppfattning om hur den fungerar.

Användandet av ett content management system tvingade även mig att bredda och utöka mina kunskaper om webbutveckling. Att anpassa den webbplats jag hade planerat och utformat till TYPO3-format tog tid. Jag var också tvungen att sätta in mig i TYPO3s grundläggande funktionalitet, något som antagligen är gemensamt för många CMS. Förutom att implementera TYPO3 har jag också lärt mig hur systemet administreras och hur användarrättigheter styrs. Som det ser ut nu har redaktionen begränsade rättigheter, de kommer åt den funktionalitet de behöver komma åt, främst för att dölja funktionalitet för att göra systemet enkelt att använda. De har även tillgång till administratörskontot ifall de skulle behöva komma åt det.

Implementationen av ett CMS och ansvarsfördelning för skötseln av webbplatsen gav mig anledning att lära mig mer om arbetsflöden. Mitt tidigare arbete med webbplatser har varit småskaligt, och jag har arbetat med människor som har haft

kunskap och kompetens att underhålla en webbplats utan ett abstraherande administreringsgränssnitt. När webbplats når en särskild storlek måste det skapas rutiner för ansvarsfördelning och underhåll av det material som finns tillgängligt. I detta fall är det inte webbplatsen storlek som har lett till dessa krav utan förutsättningarna som finns. Webbplatsen har utvecklats av en person med särskilda kunskaper om just webbutveckling och webbplatsen ska underhållas av en grupp personer som har specifika kunskaper om just deras verksamhet och webbplatsen innehåll och material. Egentligen är situationen utmärkt då man kan få det bästa av båda världar så att säga. I och med implementationen av ett CMS och skapandet av ett arbetsflöde har arbetet med underhållet effektiviserats väsentligt.

I appendix B finns ett förslag på ett enkelt arbetsflöde för underhåll av Nätverket Viledas webbplats som jag tagit ur boken *Web Content Management* av Russell Nakano⁴ (se källförteckning).

Förutom att utveckla en webbplats och implementera ett befintligt CMS har jag också valt att själv göra diverse efterforskningar inom ämnet i syfte att lära mig mer om folkrörelser för att se detta i en större kontext. Min essä är mina egna reflektioner kring ämnet, idéer och tankar jag har fått när jag arbetat med webbplatsen, tänkt kring den och läst litteratur i ämnet.

Jag har inom ramen för mitt kandidatarbete både fått möjlighet att arbeta med att planera och genomföra ett projekt tillsammans med en extern partner. Jag har också kunnat reflektera kring detta, kring arbetet samt bredda och fördjupa mina kunskaper kring webbutveckling samt utveckling och byggande av större komplexa webbplatser.

6. Slutsatser

Om jag ser till de mål jag satte upp i projektplanen och jämför med slutresultatet anser jag att jag lyckas väl med att uppfylla dessa. Det finns dock en del saker som ändrades under arbetets gång, jag tänkte gå igenom dessa nedan och analysera dem i syfte att dra slutsatser och lärdomar av dem.

Jag hade från början avsikt att testa webbplatsen på ett antal personer för att bilda mig en uppfattning om hur den upplevdes men längre fram insåg jag att jag varken hade tid, möjlighet eller behov av att göra det. Delar av den funktionalitet som jag hade planerat strök jag sedan till förmån för en enklare och mer överskådlig webbplats. Alla var mycket nöjda med den design och struktur som fanns redan i de första prototyperna (se appendix C och D) så det fanns ingen anledning att ändra den.

Dessutom är webbplatsen utformad på ett sådant sätt att Nätverket Vileda enkelt själva kan flytta runt sidor och material om de skulle vilja. Detta var ett resultat av att andra saker förändrades. Medan en del mål försvann eller blev inaktuella dök nya upp.

Den största förändringen var att jag valde att använda ett befintligt CMS istället för att utveckla ett själv. Jag tror det var ett mycket klokt val eftersom det gav mig en helt annan frihet att utforma webbplatsen som jag och Nätverket Vileda hade tänkt oss. Dessutom löste det ett flertal andra problem, däribland hur det skulle göras möjligt att effektivt redigera och hantera material på webbplatsen. Det gav mig möjlighet att fokusera på det jag är bra på och verkligen kan, d v s grafisk formgivning, layout och informationsstruktur.

Samtidigt som användartesterna strök på foten så förbättrades nog användarvänligheten totalt sett. I och med implementationen av TYPO3 så fick webbplatsen både ett användarvänligt utseende men även att mycket kraftfullt och användarvänligt administrationssgränssnitt.

Andra fördelar med CMS-lösningen är tillgängligheten. TYPO3 är ett CMS som används professionellt och har testats väl. Det är också ett bra val om man ser till säkerhetsaspekterna, något som skulle ha tagit mycket tid att testa och gå igenom om jag valt att utveckla ett eget administrationsgränssnitt.

Samarbetet har också löpt väldigt bra trots att jag inte haft möjlighet att träffa Nätverket Vileda så många gånger som jag kanske hade önskat ursprungligen. Som jag tidigare nämnt så har implementationen av ett CMS gjort det möjligt för oss att fokusera på våra specifika kunskapsområden och därmed fått möjlighet att ge värdefull och viktig feedback utan att för den sakens skulle behöva sätta oss in i varandras kunskaper, även om det skulle vara önskvärt så har inte tidsramarna för projektet tillåtit det.

Det har varit en del kommunikationsproblem, främst vad gäller utbildningen i användandet av TYPO3 då jag fått önskemål om hjälp och repetition. Det är ganska intressant att det framförs eftersom jag själv hade satt sex timmar till utbildning men efter önskemål från dem skar jag ner dessa till 2,5 timmar. Min ursprungliga tidsuppskattning var alltså korrekt, det är positivt att se. Det beror antagligen på att jag arbetat väldigt mycket med just webbutveckling och själv varit tvungen att lära mig samma saker. Jag gjorde även flera reflektioner kring mitt samarbete med Nätverket Vileda, dessa har jag nämnt i föregående avsnitt och det är alltid intressant att se hur teoretiska kunskaper sedan går att tillämpa i verkligheten. Mycket av de kunskaper om projektarbete jag haft sedan tidigare har kommit till nytta, mycket indirekt och kanske inte alltid medvetet men jag känner att jag har en bättre förståelse för arbetsprocessen och bättre förmåga att delta i den på ett konstruktivt sätt.

Trots den omfattande funktionalitet som TYPO3 har så är det vissa saker jag saknar. Jag skulle helst vilja se möjligheten att arbeta med en s k "staging website". Alltså en testwebbplats där allt material först läggs upp och testas innan det förs över till produktionsmiljön "live". Idag finns inte den möjligheten i TYPO3, inte vad jag känner till i alla fall. Man kan dock lösa detta genom att dölja material i TYPO3 medan man arbetar med det och sedan när det är dags att publicera det, välja att göra det synligt.

Annan funktionalitet som hade varit trevlig hade varit versionshistorik. TYPO3 loggar vad användare gör man kan inte logga ändringar av material och på så sätt enkelt gå tillbaka till en gammal version om man skulle vilja. I dagens läge finns endast den här funktionalitet i de mer avancerade CMS:en och TYPO3 erbjuder väldigt stor funktionalitet med tanke på att det är släppt under GPL (GNU General Public License) och är s k "open source".

Avsaknaden av sådan funktionalitet är inget större problem för Nätverket Vileda eftersom webbplatsen är relativt liten och det finns inga större krav på kvalitetskontroll, inte om man jämför med stora kommersiella webbplatser.

Den sista punkten att ta upp är essän som inte har handlat om det jag först hade tänkt mig, men så är det ofta. När jag väl började sätta in mig i materialet och tala med olika personer och tagit del av andras åsikter, uppfattningar och annan feedback ändrade jag utgångspunkt för min essä till något jag fann mycket intressantare än det jag först hade planerat att skriva om. Jag tror inte att detta är något negativt utan något helt naturligt och ett resultat av mina efterforskningar och ökade insyn och förståelse av ämnet.

Källförteckning

1. Rolf Granér, *Arbetsgruppen*, ISBN 91-44-32721-8, Studentlitteratur, 1991.
2. Mattias Hartmann och Felix Nolte, *Morgondagens demokrati*, ISBN 91-7005-219-0, Konsultförlaget 2002
3. Hilding Johansson, *Folkrörelserna i Sverige*, ISBN 91 72 96 112-0, Sober Förlag, Skara 1980
4. Russell Nakano, *Web Content Management*, ISBN 0201657821, Addison-Wesley/Pearson Education 2002

Ordlista

chatt	Ett chatt kan antingen ligga på en webbplats eller också använder man särskilda program. Ett chatt fungerar som en vanlig konversation, skillnaden är att man inte talar utan skriver på tangentbordet.
community	Annat vanligt namn: webbcommunity. Engelskspråkigt namn för en webbplats för utbyte av åsikter och information. Dessa finns oftast i formen av diskussionsforum. Lunarstorm.se är en känd community.
content management system	CMS förkortat. System för att hantera information och material på en webbplats. Vanligt funktionalitet i ett CMS är möjlighet att lägga till nya sidor och att redigera innehållet på dessa.
domännamn	Den adress du matar in i webbläsaren för att komma till en webbplats, t ex www.aftonbladet.se där "aftonbladet" är domännamnet.
instant messenger	Program som gör det möjligt att skicka snabba meddelanden till andra, fungerar oftast som ett slags chatt. Exempel på populära instant messenger-program är MSN Messenger, AIM och ICQ.
webbhotell	Företag som äger servrar och hyr ut dessa. Man kan för en ganska billig penning hyra en viss mängd lagringsutrymme på dessa som man sedan kan disponera som man själv vill och också komma åt via Internet och på så sätt skapar man en webbplats.
GNU General Public License	Även förkortat GPL. En sk "open source license" för programvara med öppen källkod. GPL är ganska omfattande och för en bra förklaring av GPL samt dess syfte och innehåll se denna webbsida: http://www.gnu.org/copyleft/gpl.html

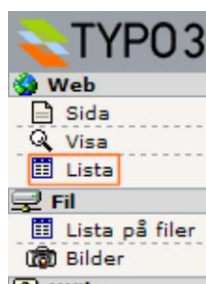
Appendix A

Webbplatsadministration med TYPO3

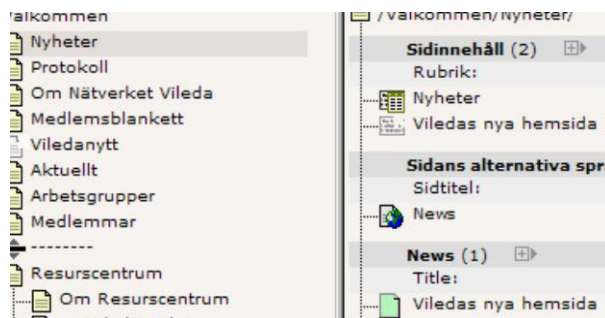
Lathund: Nyheter

Den här lathunden beskriver hur man lägger in, redigerar och tar bort nyheter på Nätverket Viledas hemsida med CMS-verktyget TYPO3.

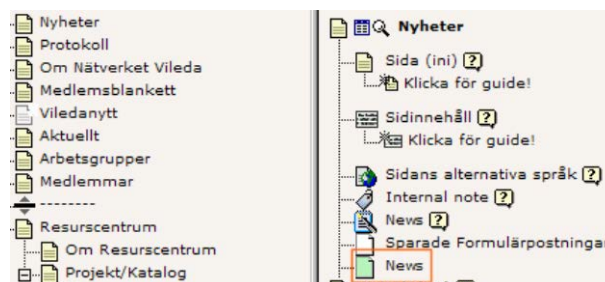
1 Börja med att klicka på modulen Lista i den vänstra menyn. Den här modulen visar all data i sidträdet (page tree), både synliga sidor och dold data (templates, användare och nyheter).

2 Klicka sedan på sidan Nyheter. Du bör se något som liknar det i bilden till höger. Under "News ()" ser du de nyheter som finns inlagda. Vi ska nu lägga in en ny nyhet på nyhetssidan.

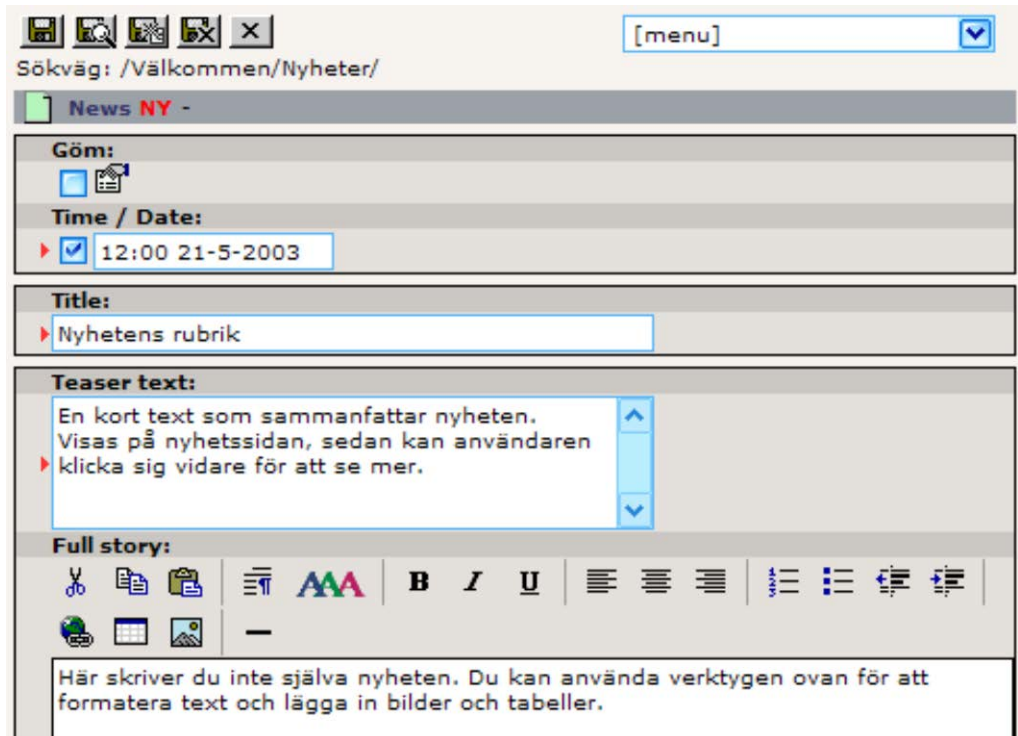

3 Klicka på den lilla ikonen bredvid Nyheter. I menyn som dyker på upp välj Ny. I det högra fältet ska detta synas. Klicka på News.

4

Nu kan du skriva in själva nyheten. Du kan välja att gömma den ifall du inte vill publicera den med en gång. Kryssa i rutan Time/Date för att ange datum och tid. Resten av fälten är förklarade i bilden nedan. När du är klar klicka på spara och stäng (🗑️).

Sökväg: /Välkommen/Nyheter/

News NY -

Göm:

Time / Date:
 12:00 21-5-2003

Title:
▶ Nyhetens rubrik

Teaser text:
En kort text som sammanfattar nyheten.
Visas på nyhetssidan, sedan kan användaren
▶ klicka sig vidare för att se mer.

Full story:

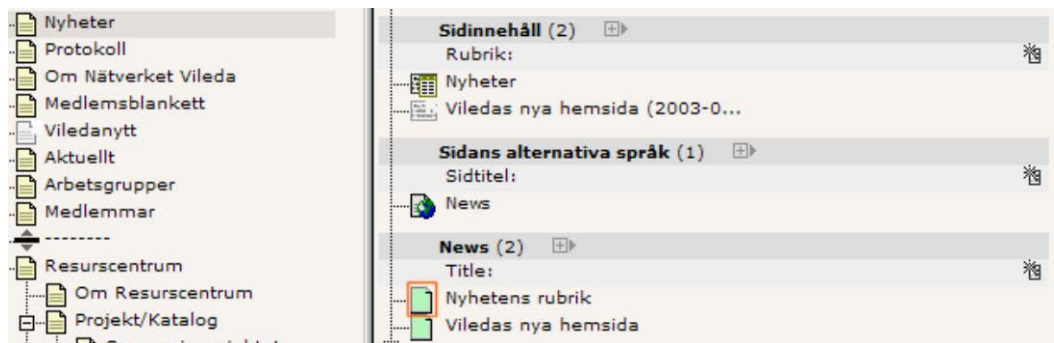
Här skriver du inte själva nyheten. Du kan använda verktygen ovan för att formatera text och lägga in bilder och tabeller.

5

Klicka på Nyheter (Nyheter) igen. Som du ser har nyheten du just skapade lagts till.

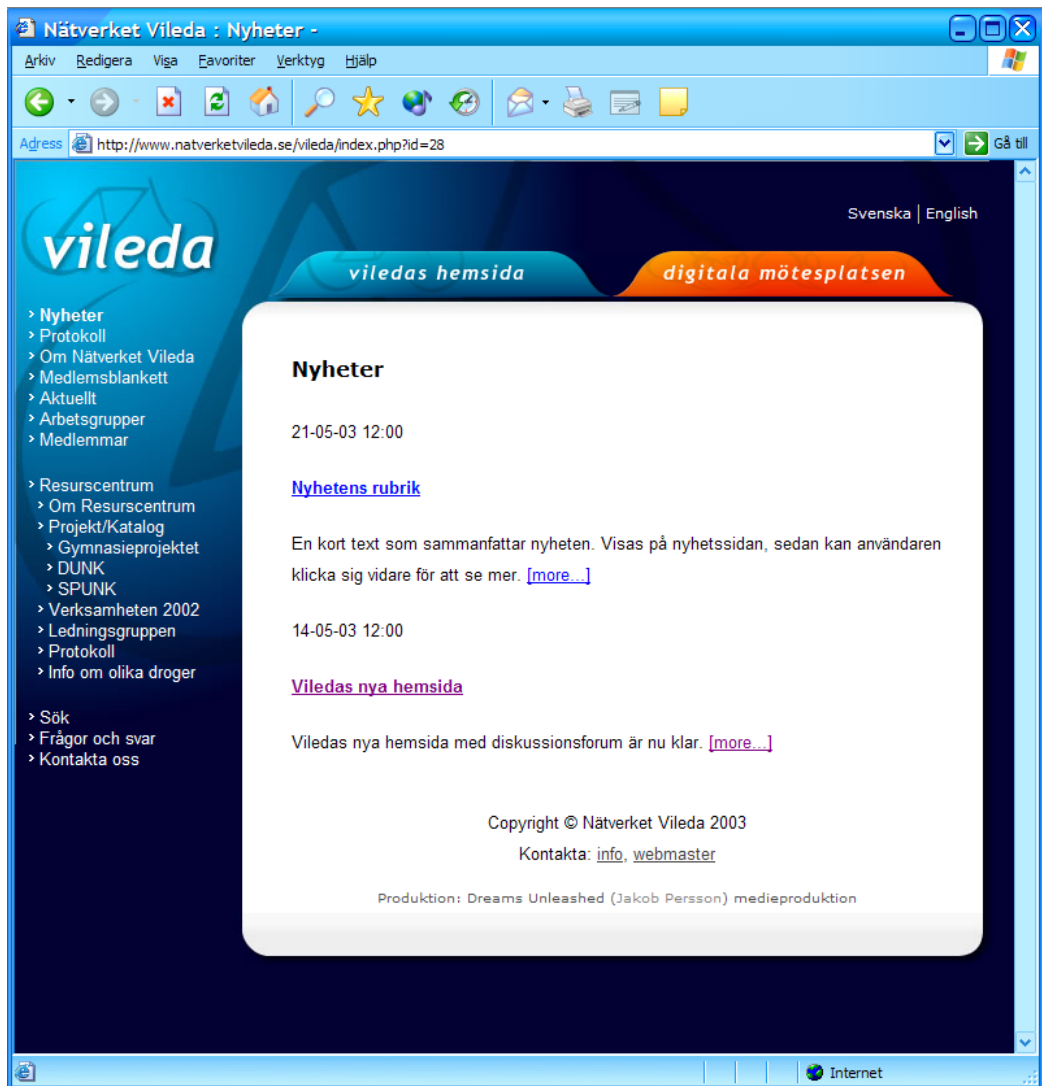
Det ser ju bra ut, men du kanske kom på du glömde ta med en sak och måste därför redigera nyheten. Lätt som en plätt! Klicka på den lilla ikonen bredvid nyheten (markerad med en orange rektangel) och välj Ändra i menyn. Nyhetsredigeraren visas nu igen och du kan göra ändringarna, klicka sedan på en av spara-knapparna (   ) för att spara.

För att ta bort en nyhet gör du nästan som när du ändrar en, klicka på ikonen, men välj istället Radera i menyn.

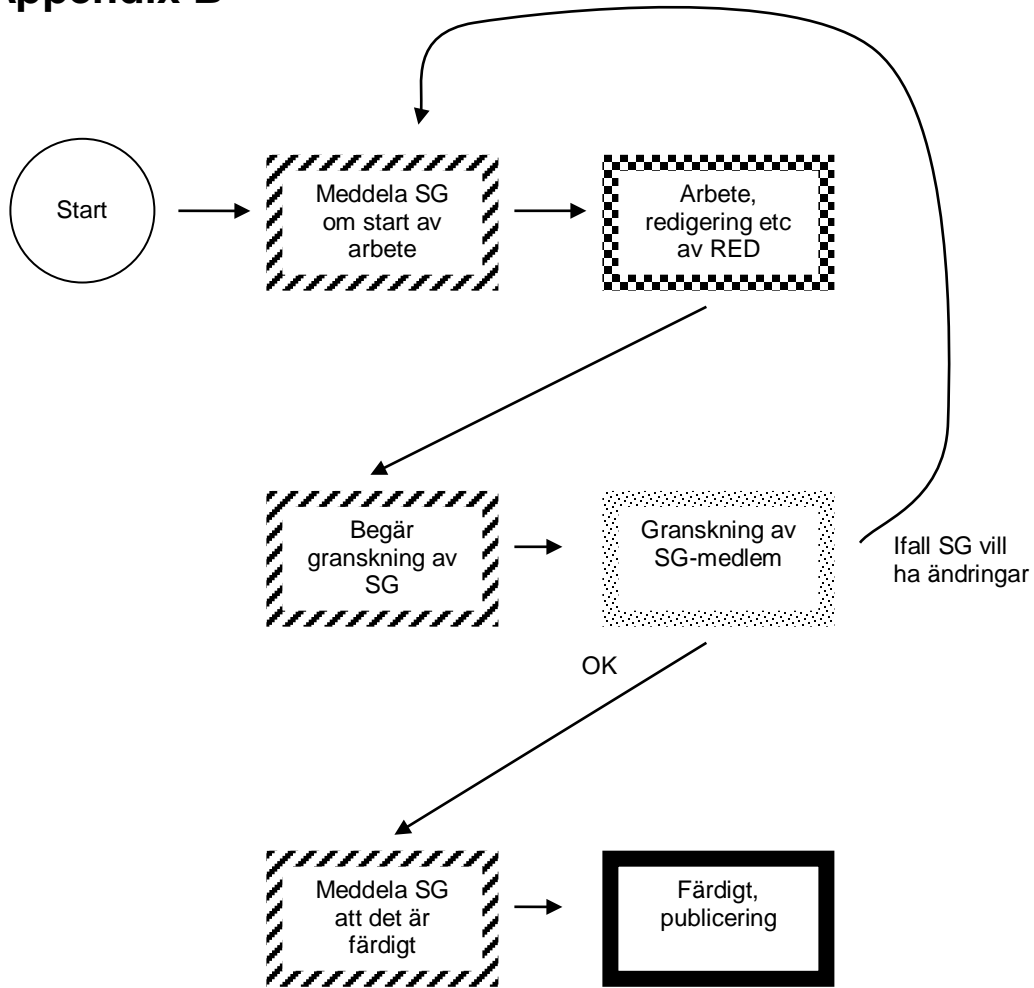

6

Nyheten du nyss lagt in visas på webbplatsen med en gång (om du inte valde att dölja den, då visas den först när du kryssat ur Göm). Som du ser visas sammandraget och besökaren kan sedan klicka sig vidare för att visa hela nyheten:

Appendix B

 Externt arbete (SG, styrgrupp)

 Grupparbete (RED, redaktion)

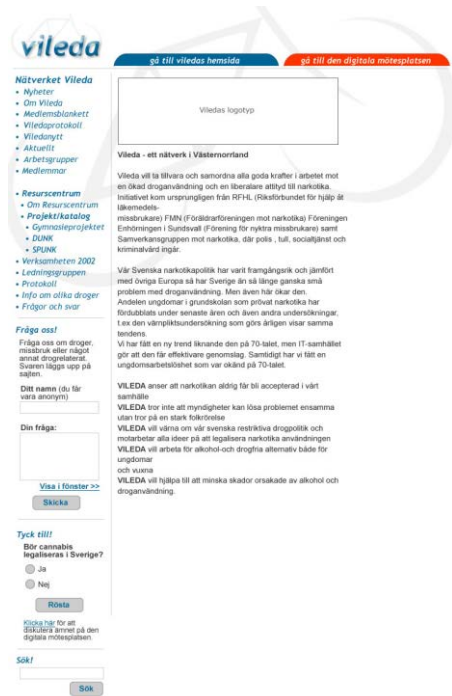
 Individuellt arbete

 Slutförande

Appendix B. Förslag på arbetsflöde för administrering av natverketvileda.se.
Källa: *Russell Nakano, Web Content Management⁴*

Appendix C

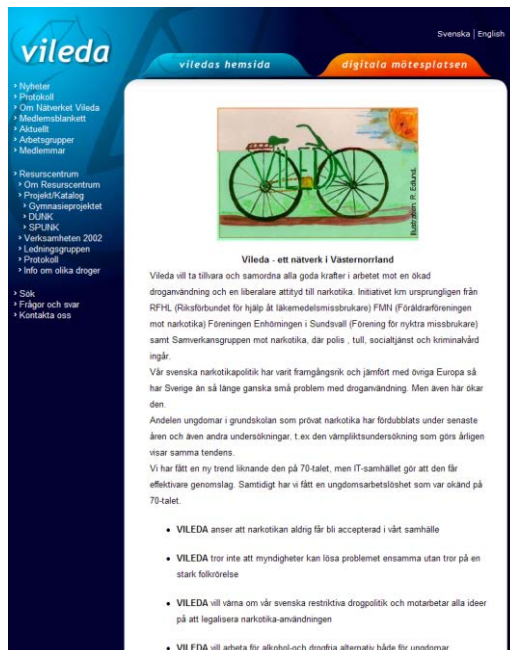
Prototyper och slutgiltigt version

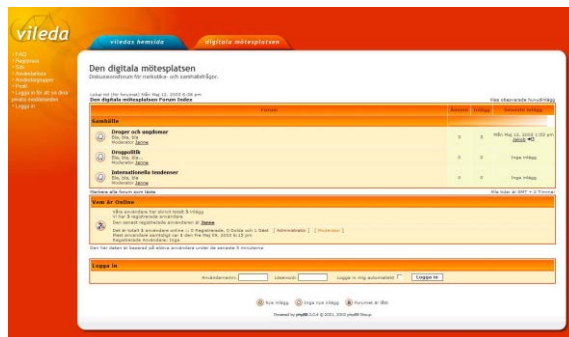
Första prototypen, webbplats

Första prototypen, digitala mötesplatsen

Färdig webbplats

Färdig digitala mötesplats